

การส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม

Promoting The Virtue of Obedience for The Minor Seminarians of Saint Joseph Minor Seminary, Sampran, Nakhon Pathom.

อัครนนท์ กิจเจริญ

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์

* สาขาวิชาเทววิทยาริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

* สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตร์แสงจันทร์

* สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Akranon Kitcharoen

* Master of Arts Program in Moral Theology, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Cherdchai Lertjitlekha

* Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Chartchai Phongsiri

* Philosophy and Religion Program, Faculty of Humanities, Saengtham College.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasootsaengchan

* Christian Education Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 29 สิงหาคม 2566

* แก้ไข 25 กันยายน 2566

* ตอบรับบทความ 10 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม และ 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ สามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม จำนวน 89 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.89$, $SD. = 0.419$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัทธิอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.91$, $SD. = 0.519$) และการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัทธิอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.68$, $SD. = 0.417$)

2. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีดังต่อไปนี้

2.1 คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำหน้าที่ให้การอบรมและมีแนวทางการอบรมที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันคือการฝึกฝนอบรมและพัฒนาเพื่อการเป็นบาทหลวง โดยคณะผู้ให้การอบรมต้องพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อช่วยให้สามเณรรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับสามเณร เพื่อช่วยในการอบรมและพัฒนาสามเณร โดยการนำกระบวนการทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการอบรม รวมไปถึงการใช้วิธีการสื่อสารและเทคนิค การอบรมกับสามเณร ให้มีความ

สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งคณะผู้ให้การอบรมควรมีโอกาสพบปะหารือกับผู้ปกครอง ครู และคุณพ่อเจ้าอาวาสอยู่เสมอๆ

2.2 บาทหลวงเจ้าอาวาสควรให้ผู้สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง ได้รับการเตรียมตัวอย่างดีและมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง นอกจากนี้ควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมของสามเณราลัยอยู่เสมอๆ

2.3 คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรให้ความร่วมมือกับสามเณราลัยนักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง อาศัยการเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้ง การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรทุกคน ซึ่งคุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

2.4 ผู้ปกครองของสามเณรควรให้ความร่วมมือกับสามเณราลัยนักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผู้ปกครองของสามเณรต้องให้ความร่วมมือกับสามเณราลัยอย่างจริงจัง และควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

2.5 สามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงควรมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสามเณราลัยรูปแบบการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงก่อนเข้ารับการอบรมที่สามเณราลัยและเมื่อเริ่มกระบวนการอบรมแล้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามระเบียบวินัย โดยเฉพาะเรื่องของคุณธรรมความนบนาบ ซึ่งสามเณรควรมีความกล้าที่จะเข้าหาผู้ให้การอบรม เพื่อปรึกษา ขอคำแนะนำ สอบถาม หรือพูดคุยอยู่เสมอๆ

คำสำคัญ: ความนบนาบ; สามเณรเล็ก;
สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ

Abstract

This mixed-method study aims to investigate: 1) how minor seminarians at Saint Joseph Minor Seminary in Sampran, Nakhon Pathom, practice obedience on their own; and 2) how guidelines for cultivating the virtue of obedience are developed for the minor seminarians at Saint Joseph Minor Seminary in Sampran, Nakhon Pathom. The sample of this study consisted of eighty-nine (89) seminarians of Saint Joseph Minor Seminary in Sampran, Nakhon Pathom. In this study, a set of questionnaires was used as the main research instrument. The obtained data were quantitatively analyzed using descriptive statistics, which includes the frequency, percentage, mean, and standard deviation. The data were collected through the focus group discussion with eleven experts, who were selected based entirely on researcher's assessment known as selective sampling method. A focus group discussion was used, and the acquired data were analyzed using content analysis.

The results of this research reveal :

1. The minor seminarians at Saint Joseph Minor Seminary in Sampran, Nakhon Pathom, have a high level of self-practiced obedience ($\bar{x} = 3.89$, SD. = 0.419) When taken a careful consideration, the virtue of obedience was practiced at a high level both outside the seminary ($\bar{x} = 3.91$, SD. = 0.519) and inside the seminary ($\bar{x} = 3.68$, SD. = 0.417)

2. The following recommendations are strongly advised for minor seminarians at Saint Joseph Minor Seminary to promote the virtue of obedience, according to research findings:

2.1 When giving the formation, all formators are expected to work collectively. For the future formation and growth of any potential priests, they should all have the same objective. The formators are strongly encouraged to make a concerted effort to help the seminarians realize the significance of this particular virtue to them. In order to facilitate the seminarians' formation and development processes and integrate psychological principles into their formation training, they should also create a strong and personal relationship with them. This also entails utilizing communication strategies and group-formation procedures that are appropriate for the current social conditions. Additionally, the formators have to put in every effort to arrange meetings with the seminarians' parents, teachers, and pastors.

2.2 The pastors should ensure that those who are interested in attending the priestly formation are well-prepared in their parish church and have a fundamental comprehension of the formation prior to their participation. The pastors should also have a good and intimate relationship with the seminarians or those who are interested in the priestly formation in their parish church. The pastors should also have a good and personal relationship with the seminarians or those who are interested in the priestly formation in their parish church.

In addition, the pastors should seize every opportunity to interact with the formators of the seminary as frequently as necessary.

2.3 All teachers and educational formators should work collaboratively with Saint Joseph Minor Seminary to the best of their abilities in order to provide the seminarians with ongoing formation through the provision of role models and the development of respectful relationships with all seminarians. Teachers and educational formators should seize every opportunity to interact and communicate with seminary formators.

2.4 The parents of seminarians should collaborate with Saint Joseph Minor Seminary to the best of their abilities in order to facilitate the seminarians' ongoing formation. They must really work with the seminary, and there should be an opportunity for the parents and the formators to interact and communicate with one another.

2.5 The seminarians or those who are interested in participating in the priestly formation should have acquired a fundamental awareness of the seminary's objectives and the patterns of priestly formation prior to enrolling at the seminary and/or starting the training process. This will assist them in comprehending and appreciating the conformity of the virtue of obedience. Seminarians should also have the courage to seek advice or counsel from their formators. This should be done on a regular basis.

Keywords: Obedience; Minor Seminarian

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาสนาต่างๆ ในโลก จะมีบุคคลกลุ่มหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นผู้นำ เป็นสมณะหรืออื่นๆ ผู้เป็นศูนย์กลางระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรมและสอนศาสนาและเป็นผู้นำชีวิตฝ่ายจิตของสัตบุรุษ สำหรับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ก็คือ บาทหลวง การปฏิบัติตนของบาทหลวงคาทอลิกจำเป็นจะต้องยึดถือฤทธิกุศลหรือคุณธรรม 3 ประการหลัก คือ 1) ความบริสุทธิ์หรือการถือโสด โดยบาทหลวงคาทอลิกจะไม่สามารถแต่งงานมีภรรยาหรือมีลูกได้ 2) ความยากจน คือ บาทหลวงต้องถือพรตเรื่องการดำรงชีพอย่างยากจน หมายถึงการไม่ดำเนินชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อ ต้องกินอยู่อย่างเรียบง่าย ใช้จ่ายตามความเหมาะสม และ 3) ความนบถ คือ บาทหลวงจะต้องมีความสุภาพนบถ (Obedience) ต่อผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจ ซึ่งในที่นี้อาจจะเป็นพระสังฆราช (บิชอป) เจ้าอาวาส เจ้าคณะ อธิการ หรือผู้ปกครองหมู่คณะของตนอย่างเคร่งครัด

แบบอย่างของผู้มีคุณธรรมความนบถผู้หนึ่งก็คือ “นักบุญยอแซฟ” ซึ่งในปี คริสตศักราช 2020 ที่ผ่านมา สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ประมุขสูงสุดของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ได้ประกาศ “ปีนักบุญยอแซฟ” โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 2020 ถึง วันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 2021 เพื่อระลึกถึงวาระครบ 150 ปี ที่บุญราศีสมเด็จพระสันตะปาปาปิโอ ที่ 9 ทรงประกาศให้นักบุญยอแซฟ เป็น “องค์อุปถัมภ์ของพระศาสนจักรสากล” เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 1870 ในโอกาสนี้ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ทรงมีสมณลิขิต “ด้วยหัวใจของบิดา” (Patris Corde) ในสมณลิขิตฉบับนี้ทรงปรารถนาที่จะแบ่งปันการไตร่ตรองส่วนพระองค์เกี่ยวกับชีวิตของท่านนักบุญยอแซฟแก่คริสตชนทุกคน เพื่อให้สัตบุรุษทุกคนนำแบบอย่างของนักบุญยอแซฟ ผู้ดำเนินชีวิตด้วยความเชื่ออย่างเข้มแข็งในการปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้า โดยนักบุญยอแซฟเตือนใจเราทุกคนว่า บรรดาผู้ปรากฏ ช่อนเร้น หรืออยู่ในเงามืด ก็สามารถมีบทบาทที่เปรียบมิได้ในประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้น โดยเฉพาะการที่ท่านนักบุญยอแซฟ ไม่รีรอที่จะนบถโดยทันที ท่านไม่สนใจว่าจะเผชิญความยุ่งยากลำบากเพียงใด ซึ่งในทุกเหตุการณ์ท่านนักบุญยอแซฟได้ประกาศ “การตอบรับพระประสงค์ของพระเจ้า” ของตนเอง เช่นเดียวกับพระนางมารีย์ในเหตุการณ์การแจ้งข่าวของทูตสวรรค์ และเช่นเดียวกันในฐานะที่ท่านนักบุญยอแซฟเป็นหัวหน้าครอบครัว ท่านเองก็สอนพระเยซูเจ้าให้นบถต่อบิดามารดาเช่นเดียวกัน (วิชญ์ ธิญญอนันต์, 2020:ออนไลน์) ซึ่งแบบอย่างคุณธรรมความนบถของท่านนักบุญยอแซฟ

สามารถเป็นแบบอย่างให้กับบรรดาคริสตชนทุกคนโดยเฉพาะผู้ที่ติดตามพระเยซูเจ้าในกระแสเรียกของการเป็นศาสนบริกร ไม่ว่าจะเป็นพระสังฆราช บาทหลวง นักบวช และสามเณร ในการแสวงหาพระประสงค์ของพระเจ้า การมอบตนเองและก้าวไปข้างหน้าด้วยความกล้าหาญที่จะทำตามน้ำพระทัยของพระองค์ (สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, 2021)

กระแสเรียกการเป็นบาทหลวง เป็นกระแสเรียกที่สำคัญอย่างมาก ที่พระเยซูเจ้าทรงเรียกบุคคลต่างๆ เป็นพิเศษ เพราะเป็นทางเลือกชีวิตของคริสตชนที่ยินดีเจริญรอยตามพระเยซูเจ้าที่จะประกาศข่าวดี ซึ่งก็คือ ความรักของพระเจ้าในโลกนี้ และดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างด้วยความรักและเมตตาต่อเพื่อนพี่น้องรอบข้างตน บุคคลที่จะเป็นบาทหลวงได้นั้น ต้องได้รับการศึกษาอบรมเฉพาะทางเป็นพิเศษ เป็นระยะเวลานานพอสมควร ซึ่งในประเทศไทยส่วนใหญ่ สามเณรหรือผู้ที่ต้องการเป็นบาทหลวง จะได้รับการศึกษาอบรมตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน ทั้งการอบรมจากทางครอบครัว วัด โรงเรียน และที่สามเณรลัย (หรือที่เรียกว่าบ้านเณร) เริ่มตั้งแต่การเข้าสามเณรลัยเล็กหรือบ้านเณรเล็ก อันเป็นรากฐานสำคัญในการอบรม สภาพระมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทยระบุว่า สามเณรลัยเล็กเป็นสถาบันที่ให้การฝึกอบรมเยาวชนชายที่จบการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป ให้มีคุณสมบัติเหมาะสมทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิต มีความประพฤติดี มีความเชื่อศรัทธา มีความเคารพนบนอบ ที่ถือว่าเป็นคุณธรรมอันเป็นฤทธิ์กุศลที่ต้องยึดถือตลอดไป โดยเฉพาะในการให้คำมั่นสัญญาต่อพระสังฆราชของตนในพิธีบูชาขอบพระคุณ โอกาสบวชบาทหลวงของตนเอง ที่ปรากฏในเอกสารจารีตพิธีสำหรับพระสังฆราช พิธีบวชพระสังฆราช บาทหลวง และสังฆานุกร ได้ระบุนิยามของพระสังฆราชที่จะถามว่า “ลูกสัญญาจะเคารพเชื่อฟังเรา และผู้สืบตำแหน่งของเราหรือ” และผู้สมัครบวชจะตอบว่า “ลูกสัญญาครับ” (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรมสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, ข้อ 125) คุณธรรมความนบนอบจึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญยิ่งในชีวิตของสามเณรทุกคน ผู้ที่กำลังเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง

สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ หรือบ้านเณรยอแซฟ เป็นสถานที่ฝึกอบรมสามเณรผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในอนาคต โดยเยาวชนชายที่เป็นเข้ามาเป็นสามเณรจะได้รับการเตรียมตัวอย่างเข้มข้นและฝึกฝนอบรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามเณรลัยแห่งนี้มีท่านนักบุญยอแซฟเป็นองค์อุปถัมภ์ด้วย ซึ่งท่านได้เป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยมในเรื่องของการมีคุณธรรมความนบนอบ ดังที่

พบได้จากข้อความในพระคัมภีร์ไบเบิล ตลอดจนเอกสารของพระศาสนจักรคาทอลิกต่างๆ ที่ผู้ให้การอบรมของสามเณรลัซdynได้นำมาเป็นแบบอย่างและสอดแทรกในกระบวนการอบรมเพื่อให้สามเณรได้นำไปฝึกฝนปฏิบัติตาม กระนั้นก็ตาม จากการสัมภาษณ์บาทหลวง ธนายุทธ ผลาผล (2564) หนึ่งในผู้ให้การอบรมของสามเณรลัซdynนักบุญยอแซฟ ให้ข้อมูลว่า สามเณรหลายคนที่ยังไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้อง หรืออาจจะยังไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบเท่าที่ควร สังเกตได้จากการประพฤติผิดระเบียบวินัยหรือคำสั่งสอน หรือข้อห้ามของบาทหลวงผู้ให้การอบรม หรือคุณครูที่โรงเรียน จึงส่งผลให้การอบรมฝึกฝนสามเณรในเรื่องของการดำเนินชีวิตการเป็นสามเณรและการมีคุณธรรมความนบนอบยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร และยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้การอบรมของสามเณรลัซdynในด้านการอบรม โดยอาศัยคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกและแบบอย่างของท่านนักบุญ ยอแซฟที่เป็นองค์อุปถัมภ์ของสามเณรลัซdynแห่งนี้ ซึ่งหากสามเณรลัซdynนักบุญยอแซฟสามารถอบรมให้สามเณรตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ โดยสามารถนำคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกและแบบอย่างของท่านนักบุญยอแซฟมาเป็นหลักในการปฏิบัติ ก็จะช่วยให้สามเณรสามารถดำเนินชีวิตตามกระแสเรียกการเป็นสามเณรได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิต มีความเชื่อศรัทธา มีกระแสเรียกที่มั่นคง จนสามารถได้รับศีลบวชเป็นบาทหลวง ที่เจริญรอยตามแบบอย่างของท่านนักบุญ ยอแซฟและองค์พระเยซูเจ้าได้อย่างดี

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัซdynนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัซdynนักบุญยอแซฟ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัซdynนักบุญยอแซฟ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม และการศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน

2. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชากร คือ สามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ที่เข้ารับการอบรมในปีการศึกษา 2565 จำนวน 114 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ สามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ที่เข้ารับการอบรมในปีการศึกษา 2565 จำนวน 89 คน ได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน แสงระวี กิจเจริญ, 2565) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ 0.05 จึงทำให้มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปี โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามสัดส่วนและสุ่มอย่างง่ายในแต่ละชั้นปี

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามหน้าที่หรือคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ 1) เป็นอธิการและผู้ให้การอบรมของสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ ในปีการศึกษา 2565 ที่มีประสบการณ์การอบรมสามเณรนานที่สุด จำนวน 2 คน 2) เป็นอดีตอธิการของสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ จำนวน 2 คน 3) เป็นคณะกรรมการศูนย์ศิษย์สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ จำนวน 2 คน 4) เป็นคุณครูประจำชั้นของสามเณรที่มีประสบการณ์การทำหน้าที่ครูประจำชั้นของสามเณรนานที่สุด (ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 1 คน มัธยมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 1 คน และ มัธยมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 1 คน) รวม จำนวน 3 คน และ 5) เป็นผู้ปกครองสามเณรชั้นมาสเตอร์เนร หรือ ครูเนร จำนวน 2 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความนบนอบ หมายถึง คุณธรรมสำคัญประการหนึ่งของผู้ที่เป้นบาทหลวง และสามเณร ผู้ที่กำลัง รับการฝึกฝนอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง โดยคุณธรรมประการนี้เรียกร้องให้มีการฟัง การยอมรับคำแนะนำและการปฏิบัติตามด้วยความตั้งใจ ยินยอมด้วยน้ำใจอิสระ เต็มใจที่จะกระทำ

ไม่ได้ถูกบังคับ ยินดีที่จะกระทำ แม้จะขัดแย้งกับน้ำใจของตนเอง โดยแสดงออกด้วยความสุภาพ นอบน้อมถ่อมตน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถแสดงออกได้ทั้งเมื่ออยู่ภายในและเมื่ออยู่ภายนอก สามเณรน้อย

สามเณรเล็ก หมายถึง เยาวชนชายที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ที่เข้ารับการ ศึกษาอบรมที่สามเณรน้อยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม เพื่อเตรียมตัวเป็นบาทหลวง โดย กำลังศึกษาอยู่ในระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมไปถึงชั้นมาสเตอร์เนร

สามเณรน้อยนักบุญยอแซฟ หมายถึง สถาบันที่ให้การอบรมผู้สมัครที่สนใจ เป็นบาทหลวง คาทอลิกแห่งหนึ่งของพระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย ตั้งอยู่ในเขตศาสนปกครองอัคร สังฆมณฑลกรุงเทพฯ มีหน้าที่ในการให้การศึกษาอบรมและส่งเสริมให้สามเณรมีกระแสเรียก มีความ เชื่อมีคุณธรรมจริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมกับการเป็นสามเณรและการ เป็นบาทหลวงในอนาคต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อใช้ในการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อใช้ในการ ศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่มที่ สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดย แบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.6-1.0 ซึ่งมากกว่า 0.5 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ทดลองใช้แบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับสามเณร สามเณรน้อย แม้พระนิรมลสังฆมณฑลราชบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หา ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient)

ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1984:126) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.936 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 0.7

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากแผนกบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม ส่งไปยังอธิการสามเณรลัคนักบุญ ยอแซฟ สามพราน นครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสามเณรเล็กทีละชั้นปี โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้น ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอน วิธีการตอบแบบสอบถาม และเกณฑ์การพิจารณาให้สามเณรเล็กเข้าใจตรงกัน

2.2 ผู้วิจัยอ่านข้อคำถามแต่ละข้อ พร้อมอธิบายหรือยกตัวอย่างประกอบให้ชัดเจน แล้วหยุดให้สามเณรทบทวนพฤติกรรมของตนเองก่อนจึงตอบแบบสอบถาม

2.3 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืน แล้วทำการเก็บข้อมูลจากสามเณรเล็ก ชั้นปีอื่นๆต่อไปจนครบทุกชั้นปี

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจทานความครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากแผนกบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม ส่งไปยังกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมมือในการเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และนัดหมายวันเวลาในการจัดการสนทนากลุ่ม

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างต่อกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็กสามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ทั้งนี้การเข้าร่วมสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการโดยการเข้าร่วมในสถานที่ที่กำหนดไว้ร่วมกัน (Onsite) หรือเข้าร่วมผ่านระบบออนไลน์ (Online) หรือในกรณีจำเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสามารถให้ข้อมูลตามประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นลายลักษณ์อักษรและ/หรือให้ผู้วิจัยสอบถามสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้

3. ผู้วิจัย นำความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ เรียบเรียง

4. ผู้วิจัย สรุปผลการศึกษา และจัดทำรายงานผลการวิจัยต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล การปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัย นักบุญยอแซฟ ที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอบรมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง และแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ ที่ได้จากการการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ในภาพรวม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ในภาพรวม

คุณธรรม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
1. การปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่ภายในสามเณราลัย	3.68	0.417	มาก	2
2. การปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่นอกสามเณราลัย	3.91	0.519	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.89	0.419	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, SD. = 0.419) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่นอกสามเณราลัย ($\bar{X} = 3.91$, SD. = 0.519) และการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณราลัย ($\bar{X} = 3.68$, SD. = 0.417)

การส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม

สามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, $SD. = 0.419$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัทธิอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, $SD. = 0.519$) และการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัทธิอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.68$, $SD. = 0.417$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ด้านการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่ภายในสามเณรลัทธิ

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านคิดอยู่เสมอว่า คณะผู้ให้การอบรมในบ้านเณรทุกท่านเปรียบเสมือนผู้แทนของพระเยซูเจ้า	4.09	0.925	มาก	9
2. ท่านมีความสัมพันธ์กับคณะผู้ให้การอบรม ด้วยความรักที่ถ่อมตนเสมือนบุตรคนหนึ่ง	4.04	0.752	มาก	11
3. ท่านรับฟังการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำจากคณะผู้ให้การอบรมด้วยท่าทีที่พร้อมจะรับฟัง	4.16	0.838	มาก	7
4. ท่านมักมีความเห็นไม่ตรงกันกับคณะผู้ให้การอบรม	3.58	0.877	มาก	21
5. ท่านปฏิบัติตามที่คณะผู้ให้การอบรมบอกหรือแนะนำเพียงเพื่อไม่ให้ถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ	3.53	1.188	มาก	23
6. ท่านปฏิบัติตามที่คณะผู้ให้การอบรมบอกหรือแนะนำด้วยความเอาใจใส่และความรอบคอบเสมอ	3.79	0.181	มาก	15
7. ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบของบ้านเณรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น	4.27	0.889	มาก	4
8. ท่านคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ของบ้านเณรไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยในปัจจุบัน	3.33	1.031	ปานกลาง	24
9. ท่านคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ของบ้านเณรเป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของท่าน	3.53	0.943	มาก	22
10. ท่านคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ของบ้านเณรในเวลานี้ ควรปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.43	0.796	มาก	2
11 เสรีภาพ ในบ้านเณรหมายถึง การกระทำในสิ่งที่ตนเองชอบโดยไม่ส่งผลกระทบหรือทำให้ใครเดือดร้อน	3.87	0.919	มาก	13

อัศรนนท์ กิจเจริญ, สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์, ชาดิชาย พงษ์ศิริ และ ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
12. ท่านมีสิ่งที่ไม่อนุญาตให้มีหรือใช้ในบ้านเนร่อยุ่กับตนเองในขณะนี้	3.64	1.110	มาก	18
13. ท่านพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำเสมอ ทั้งการกระทำที่ถูกต้องรวมถึงการกระทำที่ผิดกฎระเบียบ	4.37	0.803	มาก	3
14. ท่านปฏิบัติตามที่คณะผู้ให้การอบรมบอกหรือแนะนำในทันที โดยไม่เคยบ่นว่าเลย	3.61	1.029	มาก	20
15. ท่านคิดว่าความเห็นของท่าน เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม มากกว่าคำแนะนำของคณะผู้ให้การอบรม	3.27	1.146	ปาน กลาง	25
16. เมื่อมีความสงสัยในบางสิ่ง ท่านมักจะไปพบผู้ให้การอบรม เพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตน	2.85	1.072	ปาน กลาง	26
17. จากข้อ 16 ท่านแสดงความคิดเห็นด้วยท่าทีที่สุภาพ นอบน้อม	4.06	1.091	มาก	10
18. จากข้อ 17 เมื่อได้แสดงความคิดเห็นของตนแล้ว ท่านยอมรับ และรับฟังคำแนะนำจากผู้ให้การอบรมด้วยท่าทีที่สุภาพ	4.24	0.769	มาก	5
19. ท่านทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถในการปฏิบัติตามที่คณะผู้ให้การอบรม บอกหรือแนะนำเสมอ	3.72	0.917	มาก	17
20. เมื่อพบผู้ให้การอบรม ท่านมักจะหลบเลี่ยงหรือทำสิ่งอื่น แทนการแสดงความเคารพหรือการสนทนา	4.18	0.820	มาก	6
21. ท่านมีโอกาสมพบปะและสนทนากับผู้ให้การอบรมอยู่เสมอ	3.61	0.949	มาก	19
22. ท่านทราบดีว่าพระศาสนจักรคาทอลิกมีพระสันตะปาปา เป็นประมุขสูงสุด โดยมีคณะพระคาร์ดินัล ทำหน้าที่เป็นคณะที่ปรึกษา มีพระอัครสังฆราช หรือพระสังฆราช ทำหน้าที่ปกครองพระศาสนจักรท้องถิ่นของแต่ละ ประเทศทั่วโลก และมีบาทหลวงเป็นผู้ร่วมงานในการอภิบาลบรรดา สัตบุรุษ รวมถึงเป็นผู้นำในการประกอบศาสนกิจต่างๆ	4.73	0.617	มากที่สุด	1
23. เมื่อกระทำผิดระเบียบวินัย ท่านมักจะรายงานความเป็นจริงและ กล่าวขอโทษต่อผู้ให้การอบรมเสมอ	3.81	1.010	มาก	14
24. ท่านมีความเชื่อว่า ท่านจะได้รับความช่วยเหลือจากพระเจ้า เมื่อได้ปฏิบัติตามพระวินัยและสิ่งที่คณะผู้ให้การอบรมบอก หรือ แนะนำ	4.11	1.038	มาก	8
25. ท่านเคยสวดภาวนาขอพระเจ้าให้ท่านทราบถึงพระประสงค์ของพระองค์ โดยเฉพาะในสิ่งที่ท่านสงสัยหรือไม่เข้าใจ	3.96	1.196	มาก	12
26. ท่านคิดว่าปัจจุบัน ท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคณะผู้ให้การอบรมทุกท่าน ที่อยู่แล้ว	3.72	0.839	มาก	16
ค่าเฉลี่ย การปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัย	3.68	0.417	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมที่สะท้อนถึงการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ด้านการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่ภายในสามเณรลัทธิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, $SD. = 0.417$) โดยเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ

ท่านทราบดีว่าพระศาสนจักรคาทอลิกมีพระสันตะปาปาเป็นประมุขสูงสุด โดยมีคณะพระคาร์ดินัลทำหน้าที่เป็นคณะที่ปรึกษา มีพระอัครสังฆราชหรือพระสังฆราชทำหน้าที่ปกครองพระศาสนจักรท้องถิ่นของแต่ละประเทศทั่วโลก และมีบาทหลวงเป็นผู้ร่วมงานในการอภิบาลบรรดาสัตบุรุษ รวมถึงเป็นผู้นำในการประกอบศาสนกิจต่างๆ ($\bar{X} = 4.73$, $SD. = 0.617$) รองลงมาคือท่านคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ของบ้านเณรในเวลานี้ ควรปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.43$, $SD. = 0.796$) ท่านพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำเสมอ ทั้งการกระทำที่ถูกต้องรวมถึงการกระทำที่ผิดกฎระเบียบ ($\bar{X} = 4.37$, $SD. = 0.803$) ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบของบ้านเณรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น ($\bar{X} = 4.27$, $SD. = 0.889$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เมื่อมีความสงสัยในบางสิ่ง ท่านมักจะไปพบผู้ให้การอบรมเพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตน ($\bar{X} = 2.85$, $SD. = 1.072$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ด้านการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่นอกสามเณรลัทธิ

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านคิดอยู่เสมอว่า คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่านเปรียบเสมือนผู้แทนของพระเยซูเจ้า	3.80	0.991	มาก	19
2. ท่านมีความสัมพันธ์กับคณะคุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่าน ด้วยความรักที่ถ่อมตนเสมือนบุตรคนหนึ่ง	4.00	0.941	มาก	10
3. ท่านรับฟังการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำจากคุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่าน ด้วยท่าทีที่พร้อมจะรับฟัง	4.27	0.703	มาก	2
4. ท่านปฏิบัติตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่านบอกหรือแนะนำในทันทีโดยไม่รีรอหรือลังเลและไม่เคยบ่นว่าเลย	3.73	0.749	มาก	20
5. ท่านปฏิบัติตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่านบอกหรือแนะนำเพียงเพื่อไม่ให้ถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ	3.84	0.824	มาก	18

อัคนนท์ กิจเจริญ, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์, ชาติชาย พงษ์ศิริ และ ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
6. ท่านปฏิบัติตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่านบอกหรือแนะนำด้วยความเอาใจใส่และความรอบคอบเสมอ	3.88	0.781	มาก	17
7. ท่านคิดว่าปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น	4.02	0.953	มาก	8
8. ท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีกับ คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่าน	3.96	0.838	มาก	13
9. ท่านได้แสดงตนกับคุณพ่อเจ้าอาวาสทุกครั้ง ที่มีโอกาสกลับไปวัด	4.31	0.995	มาก	1
10. ท่านได้มีส่วนช่วยงานของวัด ตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาสบอกเสมอ	4.15	0.860	มาก	4
11. จากข้อ 10 ท่านกระทำด้วยความเต็มใจโดยไม่บ่นว่าเลย	3.97	0.923	มาก	12
12. ท่านแจ้งให้คุณพ่อเจ้าอาวาสทราบทุกครั้ง เมื่อจะไปทำธุระที่ต่างจังหวัดหรือต้องไปหลายวัน เมื่อกลับมาพักที่บ้าน	3.49	1.198	มาก	22
13. เมื่ออยู่ที่บ้าน ท่านได้ปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้ปกครองบอกเสมอ	3.96	0.838	มาก	13
14. จากข้อ 13 ท่านกระทำด้วยความเต็มใจโดยไม่บ่นว่าเลย	3.96	0.848	มาก	15
15. ท่านขออนุญาตผู้ปกครองทุกครั้ง เมื่อจะไปทำธุระนอกบ้าน	4.19	1.086	มาก	3
16. จากข้อ 15 ท่านขออนุญาตโดยพูดความจริงทุกครั้ง	4.13	0.968	มาก	5
17. ท่านเชื่อฟังการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการวางตัวต่อสตรี	4.09	0.793	มาก	6
18. เมื่ออยู่โรงเรียน ท่านให้เกียรติคุณครูทุกท่าน ด้วยการแสดงความเคารพ และปฏิบัติตามสิ่งที่ท่านบอกหรือแนะนำเสมอ	3.97	0.845	มาก	11
19. เมื่อมีโอกาส ท่านมักจะพบและพูดคุยกับคุณครูอยู่เสมอ	3.40	1.030	มาก	23
20. เมื่อมีความสงสัยในบางสิ่ง ท่านมักจะไปพบคุณครูเพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตนเสมอ	3.22	1.085	มาก	24
21. จากข้อ 20 ท่านแสดงความคิดเห็นด้วยท่าทีที่สุภาพ นอบน้อม	3.92	1.047	มาก	16
22. จากข้อ 21 เมื่อได้แสดงความคิดเห็นของตนแล้ว ท่านยอมรับและรับฟังคำแนะนำจากคุณครูด้วยท่าทีที่สุภาพ	4.04	0.952	มาก	7
23. เมื่อพบคุณครูบางท่าน ท่านมักจะหลบเลี่ยงหรือทำสิ่งอื่นแทน	4.01	0.935	มาก	9
24. เมื่อกระทำผิดระเบียบวินัย ท่านมักจะรายงานความเป็นจริงและกล่าวขอโทษต่อคุณครูเสมอ	3.60	1.095	มาก	21
ค่าเฉลี่ย การปฏิบัติคุณธรรมความนอบเมื่ออยู่นอกสามเณราลัย	3.91	0.519	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมที่สะท้อนถึงการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ด้านการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัทธิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, $SD. = 0.519$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ

ท่านได้แสดงตนกับคุณพ่อเจ้าอาวาสทุกครั้ง ที่มีโอกาสกลับไปวัด ($\bar{X} = 4.31$, $SD. = 0.995$) รองลงมาคือ ท่านรับฟังการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำจากคุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่าน ด้วยท่าทีที่พร้อมจะรับฟัง ($\bar{X} = 4.27$, $SD. = 0.703$) ท่านขออนุญาตผู้ปกครองทุกครั้ง เมื่อจะไปทำธุระนอกบ้าน ($\bar{X} = 4.19$, $SD. = 1.086$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เมื่อมีความสงสัยในบางสิ่ง ท่านมักจะไปพบคุณครูเพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตนเสมอ ($\bar{X} = 3.22$, $SD. = 1.085$)

2. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ดังนี้

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติในเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ในปัจจุบันนั้นสามเณรเล็กมีการปฏิบัติในเรื่องความนบนอบอยู่แล้วทั้งภายในบ้านเณรและภายนอกบ้านเณร เพียงแต่มีบางคนหรือบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ดีในบางเรื่องและบางเวลาเท่านั้น และแม้ในกลุ่มที่ยังไม่สามารถปฏิบัติความนบนอบได้อย่างดีนี้ ก็ยังมีหลายๆ คนที่ยังพร้อมและพยายามรับฟังและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาสและผู้ใหญ่แนะนำ ในขณะนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า สามเณรมีการปฏิบัติในเรื่อง ความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัทธิมากกว่าเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัทธิ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำหน้าที่ให้การอบรม และมีแนวทางการอบรมที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันคือการฝึกฝนอบรมและพัฒนาเพื่อการพัฒนาเป็นบาทหลวงและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิอีก 4 คน มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า คณะผู้ให้การอบรมต้องพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อช่วยให้สามเณรรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิอีก 4 คน มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านควรมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับสามเณร

เพื่อช่วยในการอบรมและพัฒนาสามเณร โดยการนำกระบวนการทางจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการอบรม รวมไปถึงการใช้วิธีการสื่อสารและเทคนิคการอบรมกับสามเณร ให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งคณะผู้ให้การอบรมควรมีโอกาสพบปะหารือกับผู้ปกครอง ครู และคุณพ่อเจ้าอาวาสอยู่เสมอๆ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า บาทหลวงเจ้าอาวาสควรให้ผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง ได้รับการเตรียมตัวอย่างดี และมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง นอกจากนี้ควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรอยู่เสมอๆ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องว่า คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง อาศัยการเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรทุกคน ซึ่งคุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้ปกครองของสามเณรควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผู้ปกครองของสามเณรต้องให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธิอย่างจริงจัง และควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงควรมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสามเณรลัทธิรูปแบบการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงก่อนเข้ารับการอบรมที่สามเณรลัทธิและเมื่อเริ่มกระบวนการอบรมแล้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามระเบียบวินัย โดยเฉพาะเรื่องของคุณธรรมความนบนอบ ซึ่งสามเณรควรมีความกล้าที่จะเข้าหาผู้ให้การอบรม เพื่อปรึกษา ขอคำแนะนำ สอบถาม หรือพูดคุยอยู่เสมอๆ

จากข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีดังต่อไปนี้

1. คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำหน้าที่ให้การอบรมและมีแนวทาง การอบรมที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันคือการฝึกฝนอบรมและพัฒนาเพื่อการเป็นบาทหลวง โดยคณะผู้ให้ การอบรมต้องพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อช่วยให้สามเณรรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับสามเณร เพื่อช่วยในการอบรมและพัฒนาสามเณร โดยการนำกระบวนการทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการอบรม รวมไปถึงการใช้วิธีการสื่อสารและเทคนิคการอบรมกับสามเณร ให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งคณะผู้ให้การอบรมควรมีโอกาสพบปะหารือกับผู้ปกครอง ครู และคุณพ่อเจ้าอาวาสอยู่เสมอๆ

2. บาทหลวงเจ้าอาวาสควรให้ผู้สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง ได้รับการเตรียมตัวอย่างดีและมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง นอกจากนี้ควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธิอยู่เสมอๆ

3. คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธิภิกษุญายอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง อาศัยการเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรทุกคน ซึ่งคุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

4. ผู้ปกครองของสามเณรควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธิภิกษุญายอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผู้ปกครองของสามเณรต้องให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธิอย่างจริงจัง และควรมีโอกาสพบปะหารือ กับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

5. สามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงควรมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสามเณรลัทธิรูปแบบการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงก่อนเข้ารับการอบรมที่สามเณรลัทธิ และเมื่อเริ่มกระบวนการอบรมแล้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามระเบียบวินัย โดยเฉพาะเรื่องของคุณธรรมความนบนอบ ซึ่งสามเณรควรมีความกล้าที่จะเข้าหาผู้ให้การอบรม เพื่อปรึกษา ขอคำแนะนำ สอบถาม หรือพูดคุยอยู่เสมอๆ

อภิปรายผล

1. การปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม

สามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัคนักบุญยอแซฟ และการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัคนักบุญยอแซฟในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสามเณรเล็กได้รับการอบรมหล่อหลอมในเรื่องของการเคารพนบนอบจากผู้ให้การอบรมของสามเณรลัคนักบุญยอแซฟ รวมไปถึงการอบรมของโรงเรียนและครอบครัวทำให้สามเณรเล็กส่วนใหญ่มีคุณธรรมความนบนอบได้ในระดับมากตามช่วงวัย แต่ก็ยังอยู่ในระดับที่สามารถจะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้

จากภาพรวมการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม เป็นที่น่าสังเกตว่าสามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัคนักบุญยอแซฟในระดับที่สูงกว่าการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัคนักบุญยอแซฟ ทั้งนี้จากผลการตอบแบบสอบถามของสามเณร รวมไปถึงการได้พูดคุยกับสามเณรหลายๆ คน และการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องของการปฏิบัติตามระเบียบวินัยและการปฏิบัติตนตามคำสั่งของคณะผู้ให้การอบรม รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรม ด้านการศึกษา และผู้ปกครองของสามเณรนั้น ในภาพรวมสามเณรสามารถปฏิบัติได้อย่างดี แต่ในเรื่องของความกล้าแสดงออกทางความคิดอย่างถูกต้องเหมาะสมนั้นสามเณรยังปฏิบัติได้ไม่ดีนัก อาจจะมีสาเหตุมาจากความสัมพันธ์ระหว่างคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัคนักบุญยอแซฟ รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษา และผู้ปกครองของสามเณร เพราะหากสามเณรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคณะผู้ให้การอบรม รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษา และผู้ปกครองของสามเณรแล้ว สามเณรก็จะให้ความไว้วางใจ และมีความกล้าที่จะแสดงออกทางความคิดอย่างถูกต้องเหมาะสม

นอกจากนี้สามเณรเล็ก มีการตระหนักถึงสถานะของตนเองในการเป็นสามเณร การมีบาทหลวงหรือพระสงฆ์เป็นผู้ให้การอบรม และความจำเป็นที่สามเณรลัคนักบุญยอแซฟต้องมีกฎระเบียบและสามเณรแต่ละคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้น สามเณรส่วนใหญ่มีความเคารพ เชื่อฟังการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำจากคุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง ด้วยท่าทีที่พร้อมจะรับฟัง แต่ก็มีสามเณร

เล็กบางคนหรือสามเณรบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบได้อย่างดีและสม่ำเสมอไปถึงการตอบแบบสอบถามของสามเณรก็ยังพบว่า สามเณรยังมีสิ่งของสามเณรลัทธิไม่อนุญาตให้มีหรือให้ใช้ หรือที่ผิดกฎระเบียบ ไม่เชื่อฟังคำสอนของผู้ให้การอบรมบ้าง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสามเณรเล็กมีอายุน้อยในช่วงวัยรุ่น มีอายุระหว่าง 12-20 ปี ซึ่งมีพัฒนาการตามช่วงวัยและมีพฤติกรรมแตกต่างกันไป รวมถึงเรื่องของการนบนอบที่แตกต่างกันไปบ้างในแต่ละคน หรือในแต่ละสถานที่ ทั้งเมื่ออยู่ภายนอกหรืออยู่ภายในสามเณรลัทธิ ตามที่สุชา จันทน์เอม (2545) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ อาจมีปัญหา ความคับข้องใจ ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงหรือกระทำผิดกฎหมาย สาเหตุที่วัยรุ่นกระทำความผิดอาจเกิดจากสาเหตุต่างๆ เช่น 1) สาเหตุทางจิตใจที่ขาดความอบอุ่น 2) สาเหตุด้านร่างกายหรือ 3) สาเหตุทางสังคม พฤติกรรมการทำผิดหรือก้าวร้าวของวัยรุ่นส่วนใหญ่เกิดจากการถูกสภาพสังคมบีบบังคับ อิทธิพลของชุมชนและการสื่อสาร และสาเหตุอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะสามเณรเล็กกับผู้ให้การอบรม หรือคุณครูที่โรงเรียนมีวิถีชีวิต คุณวุฒิ และประสบการณ์มุมมองต่างๆ ที่แตกต่างกันและโดยธรรมชาติผู้ที่อ่อนวัยกว่า ย่อมมีความเคารพและเกรงกลัวผู้สูงวัยมากกว่า ทำให้สามเณรเล็กมีความกลัว พยายามหลบเลี่ยงที่จะพบพระสงฆ์ผู้ให้การอบรม และเมื่อมีความสงสัยหรือมีเรื่องเกิดขึ้น ก็ไม่ค่อยอยากไปพบผู้ให้การอบรมเพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตนหรือทำความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน ทั้งนี้เพื่อที่สามเณรจะได้รับการดูแล แนะนำให้เข้าใจถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนเพื่อให้ผู้ให้การอบรมได้เข้าใจเหตุผลและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ที่สำคัญคือเพื่อให้ผู้ให้การอบรมได้เดินเคียงข้างหล่อเลี้ยงสามเณรให้เติบโตได้อย่างดีในทุกด้าน ให้เข้าใจและเห็นความสำคัญและประโยชน์ของกฎระเบียบของส่วนรวมและการปฏิบัติตนต่อกันด้วยความนบนอบ เพื่อไม่เกิดความรู้สึกต่อต้านผู้ให้การอบรมหรือเห็นกฎระเบียบของบ้านว่าเป็นสิ่งที่เรื้อรังบีบบังคับมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับยุคสมัยนี้ ตามที่สามเณรเล็กจำนวนหนึ่ง (15 คน) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “อยากให้กฎระเบียบของสามเณรลัทธิทันสมัยโลกภายนอก ให้ทันต่อเหตุการณ์ ทันยุคทันสมัย” และ “ควรปรับเปลี่ยนพัฒนาระบบและเทคนิคการอบรมสามเณร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า สามเณรเล็กบางคนยังไม่เข้าใจ ไม่เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของการนบนอบ ยอมรับการอบรมและกฎระเบียบของสามเณรลัทธิเท่าที่ควร สอดคล้องกับความคิดเห็นของบาทหลวงผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธิกัณฺเฏยอแซฟท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “สามเณรหลายคนที่ยังไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้อง

หรืออาจจะ ยังไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบเท่าที่ควร สังเกตได้จากการประพฤติผิดระเบียบวินัยหรือคำสั่งสอน หรือข้อห้ามของบาทหลวงผู้ให้การอบรม หรือคุณครูที่โรงเรียน จึงส่งผลให้การอบรมฝึกฝนสามเณรในเรื่องของการดำเนินชีวิตการเป็นสามเณรและการมีคุณธรรมความนบนอบ ยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้การอบรมของสามเณรลัย ทั้งในด้านการอบรม โดยอาศัยคำสอนของพระศาสนจักร คาทอลิกและแบบอย่างของท่านนักบุญยอแซฟ ที่เป็นองค์อุปถัมภ์ของสามเณรลัย”

2. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัยนักบุญยอแซฟสามพราน นครปฐม มีดังต่อไปนี้

2.1 คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการเดินเคียงข้าง อบรม ฝึกฝน พัฒนาสามเณรให้รู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ และผู้ให้การอบรมควรมีโอกาสพบปะหารือกับผู้ปกครอง คุณครู และคุณพ่อเจ้าอาวาสอยู่เสมอ ในหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ได้ระบุเกี่ยวกับ “คณะผู้ให้การอบรม” (The community of formators) ไว้ว่า “ท่านเหล่านี้คือพระสงฆ์ที่ได้รับการเลือก และได้รับการเตรียมอย่างดี เพื่อให้ปฏิบัติพันธกิจของการอบรมผู้สมัครเป็นพระสงฆ์ร่วมกัน ขณะเดียวกันบรรดาสามเณรใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในสามเณรลัย โดยมีคณะผู้ให้การอบรมเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับพวกเขามากที่สุด” ดังนั้น คณะผู้ให้การอบรมจึงเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่สามเณรลัยสามารถรับรู้และสัมผัสได้มากที่สุด เหมือนที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ พระพรแห่งกระแสน้ำพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ว่า “คณะผู้ให้การอบรมไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยที่จำเป็นของสถาบันเท่านั้น แต่เหนืออื่นใด พวกเขาเป็นหมู่คณะผู้ให้การศึกษาที่แท้จริงของศาสนบริการสงฆ์” หากคณะผู้ให้การอบรมมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและมีแนวทางการฝึกฝนอบรมและพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน จะช่วยให้สามเณรได้รับการอบรมในทุกๆ มิติ โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรมความนบนอบ เพื่อว่าสามเณรจะได้รับการอบรมไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เพราะงานด้านการอบรมเป็นงานที่ละเอียดอ่อน จึงจำเป็นต้องมีผู้ให้การอบรมที่ได้รับมอบหมายงานนี้โดยเฉพาะเพื่อว่าพวกเขาจะสามารถเสียสละตนเองในการการอุทิศตน เพื่อการให้การอบรมอย่างเต็มกำลัง ความสารถ และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัย พระหฤทัย ศรีราชา (อานนท์ ต้นชัย, 2564) ที่ระบุแนวทางการพัฒนาคุณธรรมให้กับสามเณรเล็กว่า “ผู้บริหาร/ต้นสังกัด (พระสังฆราช/คณะกรรมการสามเณรลัยและกระแสน้ำ) ควรมีการ

กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสามเณรให้ชัดเจน เช่น การเตรียมตัวผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ให้การอบรม การกำหนดนโยบายและทิศทางการอบรมสามเณรที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และการเปิดโอกาสให้ฆราวาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานอบรมสามเณร”

2.1.1 คณะผู้ให้การอบรมในสามเณรลาติน ถูกเรียกร้องโดยหน้าที่ที่จะต้องให้การอบรมฝึกฝนให้สามเณรเห็นถึงคุณค่าและความหมายของคุณธรรมความนบนอบ โดยเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามพระวินัย ซึ่งเป็นมากกว่ากฎเกณฑ์หรือข้อบังคับ ทั้งนี้โดยอาศัยเครื่องมือที่พระศาสนจักรมอบให้ เช่น คู่มือสามเณร พระวินัย หรือเอกสารด้านการอบรมสามเณรและบาทหลวงของพระศาสนจักร เป็นต้น เพื่อปลูกฝังจิตตารมณ์ ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องตามแนวทางของพระศาสนจักร อีกทั้งยังต้องใช้วิธีการในเชิงบวก เพื่อช่วยให้สามเณรเกิดความรู้ ความเข้าใจและการยอมรับ สอดคล้องกับ ธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก ค.ศ. 2000 ที่กล่าวไว้ว่า “ระเบียบวินัยของสามเณรลาตินมีไว้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพของสามเณร ให้มีความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ รู้จักใช้เสรีภาพอย่างฉลาดรอบคอบ อีกทั้งช่วยให้ค่อยๆ เรียนรู้การปกครองตนเองเมื่อเป็นผู้ใหญ่” และอีกข้อหนึ่งที่ยืนยันว่า “ระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นนั้นมีพื้นฐานอยู่บนความรัก ความเข้าใจและความไว้วางใจต่อกัน โดยมีความรู้เรื่องเสรีภาพอย่างถูกต้องด้วย ระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นจะได้รับการพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย”

2.1.2 เนื่องจากกระบวนการอบรมที่เกิดผลดีเริ่มต้นจากความสนิทสนมสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การอบรมและสามเณร ซึ่งการอยู่และเดินเคียงข้างพวกเขาจะช่วยให้สามเณร เปิดใจและวางใจต่อผู้ให้การอบรม นำไปสู่การยอมรับการอบรมในทุกๆ มิติรวมไปถึงคุณธรรมความนบนอบด้วย สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวว่า “ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้อบรมสามเณร จำเป็นต้องเดินเคียงข้างสามเณรในระยะต่างๆ ของการเดินทางของเขาย่างสอดคล้องกับบทบาทและความสามารถของแต่ละคน จุดประสงค์ของการเดินเคียงข้างเป็นรายบุคคลคือเพื่อวินิจฉัยกระแสเรียกของสามเณร และอบรมเขาให้กลายเป็นศิษย์ธรรมทูต” และ “ในกระบวนการอบรม สามเณรต้องรู้จักตนเองและยอมให้ผู้อื่นรู้จักเขาด้วย เขาต้องมีความสัมพันธ์กับผู้ให้การอบรมอย่างจริงจังและด้วยความโปร่งใส การเดินเคียงข้างเป็นรายบุคคล ซึ่งมีเป้าหมายคือ ความอ่อนน้อมต่อพระจิตเจ้า เป็นเครื่องมือของการอบรมที่จะขาดเสียมิได้” รวมถึง “เมื่อสามเณรได้รับการสั่งสอนและแรงกระตุ้นจากแบบอย่างดังกล่าว พวกเขาจะยินดียอมรับการอบรมที่คณะผู้ให้การอบรมมอบให้พวกเขาด้วยความนบน้อมและเชื่อมั่น”

แต่เนื่องจากปัจจุบันสามเณรแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างทางบุคลิกภาพและอุปนิสัย อยู่พอสมควร หรือที่เรียกว่า วุฒิภาวะและการพัฒนาตามช่วงวัย ดังนั้น คณะผู้ให้การอบรมจึง จำเป็นต้องใช้เทคนิคและกระบวนการทางจิตวิทยามาช่วยในการอบรมสามเณรแต่ละช่วงวัย หรือ อาจจะเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอก (Specialists) ในศาสตร์นี้ให้มีส่วนร่วมในการอบรม เพื่อจะได้ จัดกระบวนการอบรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาตามวัยในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นร่างกาย สติ ปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมโดยเฉพาะในเรื่องของความสุภาพอ่อนน้อมซึ่งในมุมมองของความ เป็นมนุษย์ เรื่องความนอบน้อมถือว่าเป็นเรื่องที่เราสามารถพัฒนากันได้ สอดคล้องกับหนังสือพระพร แห่งกระแสรักพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวว่า “สามเณรน้อย สามารถขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ (Specialists) ด้านต่างๆ ได้ เช่น สาขาแพทยศาสตร์ ครุศาสตร์ ศิลปะ นิเวศวิทยา การบริหาร และการสื่อสารทางสังคม” และยังกล่าวด้วยว่า “ใน สาขาจิตวิทยา ความช่วยเหลือนี้มีค่าสำหรับทั้งผู้ให้การอบรมและสามเณรในสองด้าน คือ ในการ ประเมินบุคลิกภาพซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้สมัครเป็นพระสงฆ์ และ ในการเดินเคียงข้างเชิงบำบัดรักษา เพื่อทำให้มองเห็นปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และช่วยให้เติบโต ในวุฒิภาวะด้านความเป็นมนุษย์”

อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ คณะผู้ให้การอบรมจำเป็นต้องปรับตนเองให้เหมาะสมกับ การอบรมในยุคปัจจุบันด้วย โดยต้องเข้าใจยุคสมัย เครื่องหมายแห่งกาลเวลาและการพัฒนาการ ที่เปลี่ยนแปลงไปของสามเณร คณะผู้ให้การอบรมและสามเณรอาจจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน เรื่อง ของภาษาที่ไม่ใช่แค่คำพูด แต่รวมถึงการกระทำพฤติกรรมและการแสดงออก ล้วนเป็นการสื่อสาร รูปแบบหนึ่งเช่นกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงบุคลิกภาพของผู้ให้การอบรม ที่ควรมีลักษณะที่เป็นมิตร กับสามเณร เป็นเพื่อนร่วมเดินทางกับสามเณรในหนทางกระแสรักแห่งการติดตามพระเยซูเจ้านี้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรน้อยพระหฤทัย ศรีราชา (อานนท์ ต้นชัย, 2564) ที่กล่าวไว้ว่า “คณะผู้ให้การอบรมควรมีการวางแผนกำหนดรูปแบบวิธี การอบรมสามเณรที่สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดเป้าหมายการอบรมที่ชัดเจน พัฒนารูปแบบ และเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย รวมไปถึงการเป็นแบบอย่าง ที่ดีให้กับสามเณร”

2.1.3 สื่อเทคโนโลยีปัจจุบันได้ก้าวล้ำหน้าเป็นอย่างมากและสิ่งนี้เป็นที่สนใจของบรรดาเด็กๆ และเยาวชนในปัจจุบัน รวมไปถึงบรรดาสามเณรด้วย ดังนั้น คณะผู้ให้การอบรมควรที่จะนำสื่อเทคโนโลยี มาปรับใช้กับกระบวนการอบรมในปัจจุบัน รวมไปถึงกฎและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ซึ่งควรจะให้สามเณรได้รู้จักและรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีต่างๆ และใช้สิ่งเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งสิ่งนี้จะเกิดคุณค่ากับแนวทางในการอบรมพฤติกรรมของสามเณรในปัจจุบัน สอดคล้องกับหนังสือ พระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวว่า “การใช้สื่อมวลชน และความคุ้นเคยกับโลกดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของสามเณร เพราะ “ด้วยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆ พระสงฆ์สามารถนำผู้คนมารู้จักชีวิตของพระศาสนจักร และช่วยคนร่วมสมัยให้ค้นพบพระพักตร์ของพระคริสตเจ้า พระสงฆ์จะทำเช่นนี้ได้ ถ้าเขาเรียนรู้ตั้งแต่ช่วงเวลาของการอบรม วิธีใช้เทคโนโลยีเหล่านี้อย่างเชี่ยวชาญและเหมาะสม ด้วยความเข้าใจทางเทววิทยาที่ถูกต้อง และสะท้อนชีวิตจิตอันเข้มแข็งของพระสงฆ์ที่ได้รับการหล่อเลี้ยงจากการสนทนากับองค์พระผู้เป็นเจ้าอย่างสม่ำเสมอ” นอกจากนี้ สิ่งนี้ยังสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เขาจะต้องดำรงอยู่ในปัจจุบันและในอนาคตด้วย เหมือนที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ว่า “สามเณรลาตินเป็นโรงเรียนอบรมสั่งสอนความเป็นมนุษย์และความเชื่อ เพื่อให้พวกเขาเปลี่ยนตนเองให้สอดคล้องกับพระคริสต์เจ้ามากขึ้น พระองค์ทรงนำพระองค์เองมาใกล้ชิดกับมวลมนุษยชาติ แม้คนที่อยู่ห่างไกล” และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมคุณธรรมเพื่อส่งเสริมกระแสน้ำเรียกสามเณรคาทอลิก กรณีศึกษา สามเณรลาตินักบุญยอแซฟสามพราน นครปฐม ของนายอิริทธิ์ พันธ์ขาว (2560) ที่กล่าวว่า “บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ให้การอบรม ผู้ปกครอง ครู ควรมีการอบรมดูแลให้สามเณรรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ไม่ตกเป็นทาสของสื่อเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เกมออนไลน์ นำสื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยเฉพาะทางด้านความเชื่อ เรื่องการศึกษาพระคัมภีร์ การแสวงหาความรู้จากสื่อสังคม บาทหลวงผู้ให้การอบรมควรเป็นแบบอย่างในเรื่องของการใช้สื่อเทคโนโลยีด้วยความพอเพียงและถือความยากจน และผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับการอบรมของทางสามเณรลาตินคอยดูแลให้ใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมอยู่ในสายตาของผู้ปกครองเสมอ”

2.1.4 เมื่อสามเณรลัยโดยคณะผู้ให้การอบรมได้กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการอบรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรแล้ว คณะผู้ให้การอบรมควรจัดเวลาในการพบปะพูดคุยกับบรรดาผู้ปกครองของสามเณร คณะครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้กับสามเณร ตลอดจนบาทหลวงเจ้าอาวาสและบาทหลวงในเขตศาสนปกครองซึ่งถือได้ว่าพวกท่านก็เป็นผู้มีส่วนในการอบรมสามเณรในมิติต่างๆ ด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการมอบแนวทางการอบรมเพื่อให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยอาจจะใช้การพบปะแบบหมู่คณะหรือแบบส่วนตัวก็ได้ เช่น การประชุมผู้ปกครองประจำปีหรือภาคเรียน การให้ผู้ปกครองมีกิจกรรมร่วมกับบ้านเณรเสมอๆ การพบปะคณะครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้กับสามเณรทั้งก่อนเปิดภาคเรียน ระหว่างเปิดภาคเรียนและหลังจากปิดภาคเรียน รวมไปถึงการประพุดคุยหารือกับบาทหลวงเจ้าอาวาสและบาทหลวงในเขตศาสนปกครองโอกาสเข้าเฝ้า ประชุม และโอกาสอื่นๆ สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสรักพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวว่า “โดยทั่วไปแล้วกระแสรักเจริญงอกงามภายในบริบทของชุมชน เป็นที่ที่สามเณรได้มีประสบการณ์ความเชื่อที่สำคัญ เพราะเหตุนี้ การอบรมพระสงฆ์ในขั้นต้น ต้องคำนึงถึงอิทธิพลประการนี้ ทั้งครอบครัวและเขตวัดบ้านเกิด หรือเขตวัดที่สามเณรเป็นสมาชิก รวมทั้งหมู่คณะต่างๆ ของพระศาสนจักรล้วนมีส่วนสำคัญในการค้ำจุนและบำรุงเลี้ยงกระแสรักของผู้ที่ได้รับเรียกให้เป็นพระสงฆ์ สิ่งนี้เป็นความจริงทั้งในระยะเวลาของการอบรมและในช่วงชีวิตของพระสงฆ์ด้วย”

2.2 บาทหลวงเจ้าอาวาสควรให้ผู้สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง ได้รับการเตรียมตัวอย่างดีและมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง มีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัยอยู่เสมอๆ เมื่อมีผู้สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเตรียมตัวเป็นบาทหลวง สิ่งแรกที่เขาจำเป็นต้องทำก็คือ การไปพบกับบาทหลวงเจ้าอาวาสในเขตวัดที่ตนสังกัดหรือมีภูมิลำเนาอยู่ เพื่อแนะนำตัวและแจ้งความประสงค์ให้กับคุณพ่อเจ้าอาวาสได้ทราบก่อนที่จะไปเข้ารับการอบรมที่บ้านเณร จากนั้นบาทหลวงพ่อเจ้าวัดจะเป็นผู้ที่พิจารณาความพร้อมและความเหมาะสมของผู้สมัคร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สมัครได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบถึงกระแสรักของการเป็นพระสงฆ์ด้วยน้ำใจอิสระอย่างแท้จริงไม่ใช่จากความคาดหวังของใครหรือจากความนบนอบเชื่อฟังที่ไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับหนังสือ พระพรแห่งกระแสรักพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวไว้ว่า “เส้นทางแห่งการ

อบรมต้อง สั่งสอนสามเณรให้มีอิสรภาพภายในตั้งแต่แรกเริ่มของการเข้าสู่กระบวนการอบรม ซึ่งช่วยให้มีอิสระที่ถูกต้องในการปฏิบัติศาสนบริการ และไม่ยึดติดกับความคาดหวังของครอบครัว เนื่องจากการเรียกของพระอาจารย์เรียกร้องให้เรา “จับคันไถแล้วไม่เหลียวหลัง” (เทียบ ลก 9:62) และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมคุณธรรม เพื่อส่งเสริมกระแสเรียก สามเณรคาทอลิก กรณีศึกษา สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม (นายอวิรุทธิ์ พันธุ์ขาว, 2560) ที่กล่าวว่า “สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ ควรร่วมมือกันในการสรรหาสามเณรที่มีกระแสเรียก และตั้งใจที่จะเข้ารับการศึกษารอบอย่างแท้จริง เมื่อสามเณรเข้ามารับการศึกษารอบที่สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ให้การอบรมและผู้ปกครอง บาทหลวงที่วัดต้องช่วยแนะนำสามเณร ให้มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของกระแสเรียก โดยสอนให้มีความเชื่อ ศรัทธาในพระเจ้า และให้เข้าใจถึงชีวิตของบาทหลวง”

2.3 คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง อาศัยการเป็นแบบอย่างที่ดี การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณร คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรมีโอกาสพบปะหรืออยู่กับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ ในหนังสือพระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) บอกไว้ว่า “การอบรมด้านสติปัญญาของผู้สมัครเป็นความรับผิดชอบของอธิการและคณะผู้ให้การอบรมด้วยการมีส่วนร่วมของ “ผู้ประสานงานการอบรมด้านสติปัญญา” ผู้ให้การอบรมทั้งหลายจะต้องมั่นใจว่าได้รับความร่วมมือจากบรรดาอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ และจะพบปะพูดคุยกับคนเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอเพื่อหาหรือประเด็นที่เกี่ยวกับการสอน เพื่อส่งเสริมการอบรมแบบบูรณาการของสามเณรให้บังเกิดผลมากยิ่งขึ้น” ดังนั้น คุณครูจึงเป็นส่วนหนึ่งของผู้ให้การอบรมของสามเณรซึ่งนอกจากมิติด้านการศึกษา (Intellectual Formation) หรือ “ผู้ประสานงานการอบรมด้านสติปัญญา” เป็นพิเศษแล้วยังรวมถึงมิติด้านอื่นๆ ด้วย ดังนั้น เมื่อสามเณรอยู่ที่โรงเรียนหรือเมื่อมีโอกาสพบปะสามเณรคุณครูสามารถมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณร ผ่านทางการแนะนำการอบรมสั่งสอน การตักเตือนสามเณรเมื่อกระทำความผิด ทั้งต่อระเบียบของบ้านเณรและระเบียบของโรงเรียน ทั้งนี้ด้วยความรักความปรารถนาดีและเข้าใจถึงพันธกิจ และเป้าหมายของการฝึกฝนอบรมของสามเณร ในอนาคต สอดคล้องกับหนังสือ พระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่บอกว่า “การสังเคราะห์ความรู้ที่เรียกร้องจากสามเณรครอบคลุมทุกมิติของชีวิต

สงฆ์และไม่เพียงด้านวิชาการเท่านั้น เมื่อคณาจารย์เข้ามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในแผนการอบรมของสามเณรลัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา คณาจารย์ควรกระตุ้นและช่วยเหลือสามเณรให้ก้าวหน้าทั้งในด้านความรู้และการค้นคว้าทางวิชาการและชีวิตจิต” และนอกเหนือจากการอบรมสั่งสอนวิชาความรู้แล้ว ครูยังมีหน้าที่ให้การอบรมแก่สามเณรเสมือนทำหน้าที่ผู้ให้การอบรมสามเณรที่โรงเรียน ดังนั้นคุณครูควรจะมีโอกาสพบปะหารือหรือพูดคุยกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ เพื่อจะได้รับทราบถึงนโยบายและแนวทางการอบรมสามเณรในขณะนั้น อีกทั้งคณะผู้ให้การอบรมจะได้ทราบถึงพฤติกรรมของสามเณรเมื่ออยู่ที่โรงเรียนด้วย ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้สามเณรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องทั้งเมื่ออยู่ที่บ้านเณรและเมื่ออยู่ที่โรงเรียน สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่บอกว่า “เพื่อให้การปฏิบัติงานเฉพาะของตนบรรลุผลสมบูรณ์ คณาจารย์ควรตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะหนึ่งเดียวแห่งการสอนและเป็นผู้ให้การศึกษอบรมแก่เขาควรนำสามเณรไปสู่เอกภาพแห่งองค์ความรู้ที่จะพบความสมบูรณ์ในพระคริสต์เจ้า ผู้ทรงเป็นหนทาง ความจริง และชีวิต”

2.4 ผู้ปกครองของสามเณรควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัยนักบุญยอแซฟ เพื่อให้ทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง และควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่ได้บอกไว้ว่า “สายสัมพันธ์ของครอบครัวเป็นปัจจัยพื้นฐานในการเสริมสร้างสามเณรให้มีความเคารพตนเองอย่างเหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครอบครัวทั้งหลายควรมีส่วนร่วมในกระบวนการอบรมของสามเณรลัยและในชีวิตพระสงฆ์” และ ผู้ปกครองจำเป็นต้องให้การอบรมสั่งสอนสามเณรที่เป็นบุตรหลานของตนเองด้วยความซื่อสัตย์ต่อการอบรมของบ้านเณร ไม่ควรทำตามใจหรือทำตามความต้องการของสามเณรทุกครั้ง รวมไปถึงการแสดงออกหรือสนับสนุนสามเณรเมื่อมีความคิดเห็นในด้านลบต่อผู้ให้การอบรม เพราะนอกจากจะไม่เป็นผลดีต่อกระบวนการอบรมสามเณรแล้ว ยังจะเป็นการลดทอนคุณค่าของคุณธรรมความนอบน้อม ตรงกันข้าม ควรบอกกล่าวตักเตือนให้สามเณรได้พิจารณาตามความเป็นจริงถึงความผิดบกพร่องของตนเองและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่บอกว่า “เนื่องจากสายสัมพันธ์ของครอบครัวช่วยยืนยันการมีส่วนร่วมในกระบวนการอบรมของสามเณรลัยและในชีวิตพระสงฆ์ และทำให้สามเณรได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างดีในความเป็นจริง” และในธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก ค.ศ. 2000

ยังได้ระบุไว้ว่า “เพื่อบรรลุถึงความมีวุฒิภาวะ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ จริงใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม มีความสมดุลในชีวิต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีสมบัติผู้ดี ยอมรับความเป็นจริง การอบรมในเรื่องนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญอันดับแรกที่จะต้องมีความเป็นคนที่สมบูรณ์ รู้จักตนเอง เปิดเผย... มีวินัยในตนเอง มีน้ำใจต่อผู้อื่น หาวิธีสร้างสมดุลให้กับตนเองในความพร้อมของวุฒิภาวะในการใช้เสรีภาพพร้อมกับความรับผิดชอบมีมโนธรรมที่เที่ยงตรง ไม่เลือกสิ่งที่ถูกใจมากกว่าสิ่งที่ถูกต้องทั้งต่อตนเอง และผู้อื่นด้วย”

2.5 สามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงควรมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสามเณรลัทธิ รูปแบบการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงก่อนเข้ารับอบรมในเบื้องต้นสามเณรควรรู้ว่า สามเณรลัทธิคืออะไร จะมีการอบรมแบบใด และมีจุดประสงค์เพื่ออะไรบ้าง โดยผ่านทาง การสัมผัสชีวิตในสามเณรลัทธิหรือที่เรียกว่า “ค่ายกระแสเรียก” รวมไปถึงการได้แสดงตนและพูดคุยรับฟังคำแนะนำจากบาทหลวงเจ้าอาวาสของคนหรือเมื่อได้เข้ามารับการอบรมที่สามเณรลัทธิแล้ว สามเณรก็ควรทำความเข้าใจและเรียนรู้ในการรับการอบรมตามกระบวนการอบรมในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธิพระหฤทัย ศรีราชา (อานนท์ ต้นชัย, 2564) ที่กล่าวไว้ว่า “ควรอบรมปลูกฝังให้สามเณรมีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตอาสา มุ่งเน้นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ จัดการอบรมให้เข้ากับวัยและยุคสมัย ให้สามเณรสร้างเป้าหมายในชีวิตและสร้างแรงจูงใจ ในการเข้ารับการศึกษารับอบรมที่สามเณรลัทธิ” และสอดคล้องกับกระบวนการอบรมเพื่อจะได้ไปสู่เป้าหมายของการเป็นบาทหลวง สอดคล้องกับธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก ค.ศ. 2000 ที่ได้ระบุไว้ว่า “สามเณรลัทธิเล็ก เป็นสถาบันที่จัดตั้งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้การฝึกอบรมเยาวชนชายที่จบการศึกษาระดับชั้นประถมปีที่ 6 ขึ้นไป มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีแนวโน้มที่อยากจะเป็นพระสงฆ์ในอนาคต ทั้งนี้การอบรม มุ่งที่จะให้เยาวชนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเหล่านั้น ได้แลเห็นกระแสเรียกของคนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งสรรพพร้อมที่จะตอบสนองต่อกระแสเรียกดังกล่าว เพื่อบรรลุเป้าหมายของการเป็นพระสงฆ์ที่เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิต”

ผ่านทางการศึกษาเรื่องราวและแบบอย่างของนักบุญยอแซฟ และนักบุญผู้ศักดิ์สิทธิ์ท่านอื่นๆ จะช่วยให้สามเณรสามารถเข้าใจคุณค่าและความหมายของความสุภาพนอบน้อมที่แฝงไว้ในระเบียบวินัยต่างๆ ได้ ดังที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือพระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ว่า “สามเณรไม่ควรลืมความสำคัญของความศรัทธาแท้จริงต่อนักบุญ

ทั้งหลายด้วย ท่ามกลางนักบุญทั้งหลาย ควรให้ความสำคัญกับนักบุญโยเซฟ ภัสตาของพระนางพรหมจารีมารีย์ และองค์อุปถัมภ์ของพระศาสนจักรสากลผู้ที่ “พระเจ้าทรงเรียกให้รับใช้พระบุคคลและพันธกิจของพระเยซูเจ้าโดยตรงด้วยการทำหน้าที่บิดา” เราควรนำเสนอแบบอย่างนี้ต่อสามเณรทั้งหลาย และให้พวกเขาคุ้นเคยกับท่านนักบุญ เพื่อพวกเขาจะ “มองเห็นวิถีชีวิตที่ถ่อมตนและสมบูรณ์แบบของท่านในการรับใช้และมีส่วนร่วมในแผนการแห่งความรอดพ้น”

สามเณรควรมีความกล้าหาญที่ถูกต้อง โดยเฉพาะมีเรื่องขัดข้องใจ หรือไม่เข้าใจสามเณรควรมีความกล้าเข้าหาผู้ให้การอบรมเพื่อพูดคุยให้เข้าใจเสมอโดยรู้จักวิธีการพูดที่เหมาะสมรวมถึงการเป็นผู้ฟังที่ดีด้วย เพราะคุณธรรมความนบนอบไม่ใช่เพียงแค่การเสวนากับผู้ให้การอบรมเท่านั้นแต่ต้องรู้จักรับฟังด้วย สอดคล้องกับธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก ค.ศ. 2000 ที่ได้ระบุไว้ว่า “จงเป็นคนเปิดเผยและมีความไว้วางใจต่อผู้ให้การอบรมเสมอ อย่าบ่นว่าหรือร่วมมือกับคนที่ไม่เคารพและคอยกล่าวหาผู้ให้การอบรม ถ้าหากมีเรื่องข้องใจหรือไม่เข้าใจใด ไม่ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวหรือส่วนรวม สามเณรจึงมีความกล้าเข้าหาผู้ให้การอบรมเพื่อพูดคุยให้เข้าใจเสมอ” และในหนังสือพระพรแห่งกระแสรักพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ยังได้บอกด้วยว่า “ความนบนอบคือการรู้จักฟัง”

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ ควรนำแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ไปประยุกต์ใช้กับกระบวนการอบรมสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้สามเณรเล็กรับรู้ถึงคุณค่าและความหมายของคุณธรรมความนบนอบและมีการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบอย่างดียิ่งขึ้น
2. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ ต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำหน้าที่ให้การอบรม โดยการอุทิศตนและเสียสละตนเอง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสามเณร ซึ่งจะช่วยให้มีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับสามเณรและมีความเข้าใจในสามเณรมากยิ่งขึ้น
3. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ ควรใช้กระบวนการทางจิตวิทยามาประยุกต์ใช้กับการอบรมสามเณรเล็กให้มากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของวุฒิภาวะและพัฒนาการตามช่วงวัย โดยอาจจะมีการเชิญวิทยุเฉพาะในด้านนี้เป็นผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่คณะผู้ให้การอบรม

4. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ ควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับกฎระเบียบต่างๆ ของสามเณรลัทธิ โดยควรปรับรูปแบบการปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติเท่านั้น แต่ยังคงรักษาไว้ซึ่งคุณค่าที่แท้จริงของระเบียบวินัยนั้น

5. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษ ควรมีช่วงเวลาพบปะกับสามเณรทั้งแบบส่วนรวมและแบบรายบุคคลให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและเพื่อให้สามเณรมีความกล้าที่จะพบปะพูดคุยกับคณะผู้ให้การอบรม บาทหลวง เจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษา เมื่อมีข้อสงสัยหรือเพื่อแสดงความคิดเห็นของตน

6. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษจะต้องให้การอบรมแก่สามเณรผู้รับการอบรมอยู่เสมอๆ เกี่ยวกับคุณค่า ความหมายของระเบียบวินัย ซึ่งไม่ได้ขัดแย้งกับหลักการประชาธิปไตยในปัจจุบันเลย

7. บาทหลวงเจ้าอาวาส และครอบครัวของสามเณร จะต้องประสานความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือด้านการอบรมกับสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ

8. สามเณรผู้รับการอบรมจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า บาทหลวงเจ้าอาวาส ของตนเองเป็นผู้ดูแลสามเณรในขณะพักอยู่ที่บ้าน ดังนั้น จำเป็นที่สามเณรจะต้องไปพบบาทหลวงเจ้าอาวาสเพื่อแสดงตนและกระทำตามที่บาทหลวงเจ้าอาวาสมอบหมาย รวมถึงการแจ้งและการรายงานตนเมื่อจะต้องไปธุระที่อื่นๆ เป็นเวลาหลายวัน

9. สามเณรผู้รับการอบรมควรนำการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำของคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟมาคิดวิเคราะห์และไตร่ตรองให้มากขึ้น แม้ว่าสิ่งเหล่านั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองก็ตาม

10. สามเณรผู้รับการอบรมจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ตนเองกำลังเป็นผู้รับการฝึกฝนอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในอนาคต และการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบนั้นเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งของผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมที่สำคัญอีก 2 ประการ สำหรับสามเณรและบาทหลวง นั่นคือ คุณธรรมความบริสุทธิ์ และคุณธรรมความยากจน เพื่อเป็นแนวทางในการอบรมสามเณรในอนาคต
2. ควรมีการศึกษากระบวนการเตรียมตัวก่อนเข้ารับการอบรมที่สามเณรลัย เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมผู้ที่มีความสนใจเป็นบาทหลวงในอนาคต

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2562). **พิธีศีลบวชพระสังฆราช พระสงฆ์ สังฆานุกร**. คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อสามเณรลัยและกระแสรียก สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2543). **ธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก**. ม.ป.พ.
- ศูนย์คริสตศาสนธรรม อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ และ วิทยาลัยแสงธรรม. (2550). **ประมวลคำสอน พระศาสนจักรคาทอลิก Compendium Catechism of the Catholic Church (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. ม.ป.พ.
- สมณกระทรวงพระสงฆ์. (2564). **The Gift of the Priestly Vocation [พระพรแห่งกระแสรียกพระสงฆ์]**. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม.
- สุชา จันทร์เอม. (2545). **จิตวิทยาเด็กเกร (พิมพ์ครั้งที่ 6)**. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- แสงระวี กิจเจริญ. (2565). **คุณลักษณะตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของนักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรม**. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อวิรุทธ์ พันธุ์ขาว. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมคุณธรรมเพื่อส่งเสริมกระแสรียกสามเณรคาทอลิก กรณีศึกษา สามเณรลัยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม**. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. วิทยาลัยแสงธรรม.
- อานนท์ ต้นชัย. (2564) **การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา**. วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม, 13(1). 68-86.

Best, John W. (1997). **Research in Education (2nd.ed)**. Prentice Hall Inc.

Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of Psychological Testing (5th.ed)**. Harper & Row.

John Paul II. (1992, March 15). **Pastores Dabo Vobis**. vatican.va. https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/apost_exhortations/documents/hf_jp-ii_exh_25031992_pastores-dabo-vobis.html

Likert, Rensis. (1967). **The Human Organization : Its Management and Values**. McGraw – Hill.